

DE PUNTJES OP DE

VAN HET PRACT
HUMAN

SCH
SME

JULI/AUGUSTUS 1956

Orgaan van de
CENTRALE COMMISSIE
PRACTISCH HUMANISME

SECRETARIAAT:

MAURITSSTRAAT 64

UTRECHT

TELEFOON 22870

V A C A N T I E T I J D .

Deze aflevering van de "Puntjes op de I" verschijnt in de tijd van de vacaties, het is zoals gebruikelijk een gecombineerd nummer voor de maanden juli en augustus.

De redactie hoopt - en vertrouwt eigenlijk ook wel - dat zeer velen van onze raadslieden en andere medewerkers inderdaad in deze maanden een paar heerlijke vacantieweken zullen genieten, waarin de dagelijkse beslommeringen zullen wegvallen, de aandacht eens op iets geheel anders gericht kan worden en het begrip "luiëren" ineens een volkomen andere inhoud gaat krijgen - n.l. een waardevolle !

Tegelijkertijd echter beseft de redactie, dat nu juist in de werkzaamheden van geestelijke verzorging en praktisch humanisme waarmee de raadslieden zich in ons Verbond vooral bezighouden, het begrip vakantie niet bestaat, sterker, eigenlijk maar liever niet eens genoemd moet worden. Voor gedetineerden klemmt dat al heel sterk - en hoeveel zieken zouden in deze zomermaanden niet met hun gedachten toeven bij tochten en uitstapjes waarvan ze in hun gezonde tijd genoten hebben en die dit jaar niet voor hen zijn weggelegd?

Nu dit werk van geestelijke verzorging een niet meer weg te cijferen plaats in het Verbond heeft ingenomen, zal het ook ergens in de vakantie van velen van ons een rol spelen. Niet in die zin, dat we er niet van los kunnen komen en dat het besef van die velen-zonder-vacantie ons zou beletten van onze eigen vakantie datgene te maken wat we er van verwachten. Maar wel in het hervinden van een geestelijke frisheid, die ons een aantal van de toch wel vaak bijzonder moeilijke problemen waarvoor men als raadsman of - vrouw geplaatst wordt met nieuwe moed doet aanpakken. Misschien ook komt men, rustig op een duintop of aan een vijvertje, tot het eens doordenken van een stukje van onze humanistische visie op bepaalde vraagstukken. Mogelijk zelfs - en dat is wellicht nog het allerbelangrijkste - tot het klaarkomen met een onderdeel van de eigen levensproblematiek. Maar dat is voor een paar weken vakantie wel een zeer grote opdracht!

In september verschijnt de "Puntjes op de I" opnieuw - de centrale geestelijke raadsman d'Angremond zal dan beginnen in een reeks artikelen het werk van de plaatselijke geestelijke raadsman van alle kanten te belichten.

Over de arbeid in sanatoria en ziekenhuizen - waarover ditmaal een eerste bijdrage verschijnt - hoopt de redactie dan geregeld te laten schrijven. Zij wil ook trachten iets meer in de breedte te werken in die zin, dat meer dan tot nog toe het licht valt op activiteiten van verwante organisaties en op voor ons werk belangrijke literatuur.

En..... mocht een van de raadslieden zich in de vakantie geroepen voelen z'n gedachten over wat dan ook op papier te zetten, dan is daarvoor bij voorbaat een plekje gereserveerd!

Een heel goede vakantie wordt U allen toegewenst!

-o-

B E N O E M I N G E N .

De aanstelling van de volgende Plaatselijk Geestelijk Raadsman is door het Hoofdbestuur van het H.V. goedgekeurd:

de Heer Joh. Klasens, wonende Groningen, Viaductflat 14-a,
Directeur Groninger School-museum.

Voorgedragen voor toelating in één der strafgestichten als Geestelijk Raadsman gedetineerden zijn:

de Heer A. Overzee, wonende Wassenaar, Deijlerweg 93,
Leraar H.B.S.

de Heer J. Scheltens, wonende Middelburg, Zuidsingel 84,
Leraar M.O.

Benoemd tot Geestelijk Raadsman voor de arbeiderskampen is:
de Heer J.A. van der Wulp, wonende Eindhoven, Arnaudinaplein 45,
Calculator.

-o-

ONZE BEELDENGALERIJ.

De drie ringen. -

Hoe dikwijls worden we voor de vraag gesteld welk geloof nu wel het ware is? Iedereen neigt naar de mening dat slechts zijn geloofsovertuiging de enige is die op waarheid berust. Dat hierover verschillend kan worden gedacht, dat de waarde afhankelijk is van het persoonlijk inzicht en een verantwoord menselijk gedrag, willen we niet zo direct aannemen. We scheppen ons een eigen zekerheid uit vrees voor de twijfel. Een oude vertelling geeft hiervan een goed voorbeeld.

Er was eens een wijs man die de vraag had te beantwoorden, welke godsdienst hij voor de ware hield: de joodse, de mohammedaanse, of de christelijke. Als antwoord hierop vertelde hij de volgende legende:

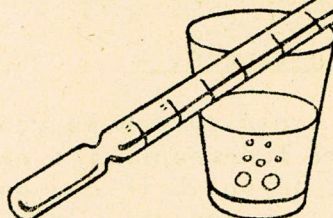
Een rijk man bezat een zéér kostbare ring. Hij gelastte dat diegene zijner zonen bij wie de ring, tot dat doel aan hem vermaakt, gevonden werd, als enig erfgenaam moest worden beschouwd.

Deze zoon als erfgenaam handelde gelijk zijn vader, zodat de ring van erfgenaam tot erfgenaam ging, totdat deze terecht kwam bij iemand die drie even deugdzame zoons had. De vader, van allen evenveel houdend, wilde geen hunner de voorkeur geven om erfgenaam te worden, en liet in 't geheim twee andere ringen maken, precies gelijk aan de echte.

Vóór zijn dood gaf de vader heimelijk een ring aan elke zoon afzonderlijk, met het gevolg dat zij na de dood van hun vader elkander de echtheid van de ringen en de erfenis betwistten. En omdat de ringen precies op elkaar geleken, bleef de vraag, welke de echte ring was, onopgelost.

Ditzelfde geldt voor de drie geloofsleren: elk gelóóft aan zijn erfdeel, zijn geloofsleer, als de echte en volgt haar geboden. Maar wie de echte bezit wéét niemand. In beginsel dragen zij allen de waarheid in zich, maar die krijgt slechts betekenis door de moraliteit van haar aanhangers.

"De Thermometer"

De Redactie van de "Puntjes op de I" is zeer verheugd, dat zij - dank zij de medewerking van een onzer bezoeksters - weer iets kan laten horen over ons werk in de ziekenhuizen.

De schrijfster van onderstaand artikel is behalve zieken- en bejaardenbezoekster en bestuurslid van de plaatselijke gemeenschap, ook nog huismoeder (een stel opgroeiende bengels) en tevens gastvrouw voor rondtrekkende geestelijke raadslieden.

BELEVENISSEN BIJ HET ZIEKEN- EN BEJAARDENBEZOEK.

Ruim een jaar geleden werd door onze gemeenschap aan de directrice van het algemeen ziekenhuis ter plaatse verzocht, de buitenkerkelijke patiënten te mogen bezoeken, hetgeen na overleg met de genesheer-directeur werd toegestaan. Op verzoek van het bestuur onze gemeenschap belastte ik mij met dit werk.

Ik ontvang wekelijks een opgave van de namen van buitenkerkelijke patiënten (plm. 12 per week).

Aan elke patiënt stel ik me voor en vertel, dat ik namens het Humanistisch Verbond de buitenkerkelijke patiënten bezoek. Een enkele maal geeft dit een directe reactie van wantrouwen, zoiets van: "Wat willen ze van me, moet ik me soms hierbij aansluiten?" Je hebt dan het gevoel van de patiënt ligt te denken "hoe red ik mij hieruit?"

Zonder het nadrukkelijk te zeggen, laat ik toch duidelijk blijken dat ik helemaal niet met propagandistische bedoelingen kom, doch uit menselijke belangstelling mijn bezoek breng; een opmerking over de mooie bloemen of de prettige ligging van de patiënt leidt het gesprek meestal in de gewenste richting.

Maar die allereerste reacties zijn soms ook grappig, zoals laatst iemand van een paar bedden verder interrompeerde: "O ja, waar Max van Praag voorzitter van is!" Een reeds bejaarde patiënte merkte toen heel adrem op: "Die is van het H u m o r i s t i s c h Verbond".

Een van de eerste patiënten die ik bezocht was Mevr. X.; haar naam had ik al eens eerder vernomen, omdat onze respectievelijke echtgenoten in hetzelfde bedrijf werkzaam zijn. Maar dit was niet het enige gemeenschappelijke: beiden hadden we dezelfde geboorteplaats en waren op dezelfde school geweest, zij het dan ook dat Mevr. X. ongeveer 20 jaar vroeger dan ik haar eerste stappen in dit gebouw zette. Dergelijke gemeenschappelijke belevenissen maken het leggen van een prettig contact

al heel gemakkelijk. Het kon dan ook wel gebeuren, dat ik bij het betreden der zaal door Mevr. X. werd begroet met: "Kind, wat ben je laat, ik was bang dat je vandaag niet meer kwam".

Na enige maanden in het ziekenhuis vertoefd te hebben, mocht zij naar huis, waar ik haar regelmatig bleef bezoeken. Tot ik haar op een keer niet thuis trof en - bij navraag - vernam, dat Mevr. X. opnieuw in het ziekenhuis was opgenomen. Vrij spoedig bemerkte ik, dat zij zich steeds meer bezorgd voelde, vooral nadat de behandelende geneesheer over de noodzaak van een operatie had gesproken. Ze was bang te lijden aan een der meestgevreesde ziekten, een ongeneeslijke kwaal, die in haar naaste familie eveneens voorkwam. De angst had haar te pakken.

Toen heb ik de stoute schoenen aangetrokken en ben naar de arts gestapt, die haar behandelde. Ik vertelde hem van mijn werk in het ziekenhuis, vertelde van de angst van Mevr. X. en vroeg hem om raad. De medicus sprak zijn voldoening uit over deze wijze van samenwerken tussen lichamelijke en geestelijke verzorging en gaf advies, hoe ik in dit geval had te handelen en wat ik diende te verzwijgen. De ziekte is anders verlopen en de operatie werd uitgesteld.

Juist bij deze langdurige zieken is het regelmatig bezoek zo uitermate belangrijk. De familie van Mevr. X. werd ongeduldig en uitte dit ongeduld meerdere malen in verwijten: "je werkt ook niet mee, je moet meer je best doen om beter te worden".

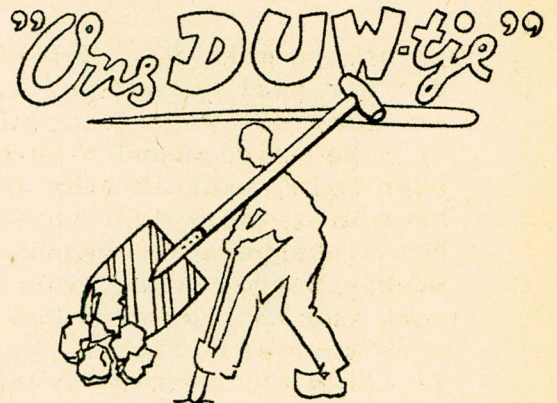
Het zou nog erger worden, een goede kennis, die haar bezocht, meende te moeten opmerken: "ik geloof, dat je niet beter w i l t worden, misschien ga je wel graag dood".

Daags na dit bezoek heb ik met Mevr. X. gesproken over ons aller menselijke taak, die nimmer eindigende opgave om moed op te brengen, om vol te houden, want wie de moed verliest, verliest de hoop. Het is niet zo moeilijk om het duin af te hollen tot aan het laagste plekje van de duinpan, maar hoe moet je zwoegen, om - stap voor stap - weer naar boven te klimmen, als het zand mul is en je voet steeds terugglijdt.

Waarom heb ik U, zij het met enige aarzeling, iets over mijn werk verteld? Om tweeërlei reden: 1e, om degenen die van dit werk nog niets of niet veel weten er mede bekend te maken. Wellicht kan dit een aanmoediging zijn om met dit werk in welke vorm dan ook te starten. En ten tweede, voor al diegenen die met dit werk bezig zijn.

Om dit langdurig vol te houden, hebben we af en toe zelf ook een steuntje nodig, een injectie, om altijd weer opnieuw enthousiast bejaarden, zieken en sanatoria-patiënten te bezoeken. Daarom staat hierboven: Belevissen bij het zieken- en bejaardenbezoek, Hopelijk een nieuwe, vaste rubriek naast de belevissen van de raadsman. Inderdaad in de verwachting dat anderen ook eens deze rubriek met hun belevissen zullen vullen, ten einde van elkaars ervaringen te leren, de moeilijkheden, die we zelf beleefd hebben te herkennen en zo elkaar in dit niet gemakkelijke, maar mooie werk te steunen.

Een ziekenbezoekster.

TIEN RADIOLEZINGEN EN HUN GEBRUIK IN DE KAMPEN, VI.

Woorden en daden.

Aan daden kent men grote waarde toe. Terecht mag men wel zeggen. Tal van zegswijzen duiden daarop. In mijn provincie zeggen we dat kort en bondig zo: "dwaen is 'n ding". En ook wel: it is mei sizzen net to dwaen".

In de lezing worden evenzo naast, of eigenlijk tegenover, elkaar gesteld: theorie en praktijk. Dat heet ook wel aldus: onmiddellijk mede-beleven tegenover abstracte, bloedeloze theorie. Weer op een andere plaats ontmoeten we de theorie onder de benaming Beginselverklaring - vervat in een taalvorm. In woorden dus.

Verder spreekt men van een bepaalde formulering of van een (onvruchtbare) discussie over een juiste formulering. En ook krijgen we de tegenstelling: "daden, die de leer te boven gaan".

Van dit soort staan er in de brief veel meer. De daad verschijnt in een gunstig licht, de theorie, het woord, de beginselverklaring, het abstracte, het bloedeloze getheoretiseer maakt geen beste beurt. Aangeprezen wordt "een daad van wereldbetekenis, iets zeer concreets, waarbij de humanisten stellig niet achter zullen blijven in het betonen van praktische, menselijke verbondenheid".

Als "woord van de week" dat op zondagmorgen de ether ingaat zal het in goede aarde vallen. Als woord zelfs!

Kunnen wij dit "woord", deze lezing geschikt gebruiken en gemakkelijk hanteren in een gesprek, 't zij in de groep of met mensen, die ons aanklampen voor een ernstig onderhoud inzake hun moeilijkheden. Denkmoeilijkheden dus, waarmee ze in de knoop zitten?

Mij dunkt, dat wij met het een en ander, boven kort samengevat, wat voorzichtig dienen te zijn. Heel voorzichtig zelfs.

Woorden. Zeker, tegenover de daad moeten ze het nogal eens afleggen. De spreker van dit "woord van de week" kan daarvan stellig tal van duidelijk sprekende voorbeelden aanhalen. Maar, zo vragen wij ons af, is niet menige daad het rechtstreeks gevolg van het woord? En is dit niet juist het typisch menselijke, dat wij - in tegenstelling tot het dier - door een gesprek tot andere gedachten en daarmee tot andere daden worden geleid. Ik weet heel goed, dat ik, zo gesteld, de bedoeling van de spreker om-buig (niet verdraai). Wat ik wel genoodzaakt ben te doen met het oog op

de vraag: past deze lezing in onze wijze van aanpak?

En daarbij wijs ik vooral op deze waardering onzerzijds: door het woord tot de daad en omgekeerd: na de daad de bezinning en deze vastleggen in het woord. 't Zij dan een woord van goedkeuring of van kritiek, zelfs van afkeuring.

In de onderwijswereld is het lange tijd zo geweest: de leerkracht, die al enige jaren meeliiep, beroemde zich vaak tegenover z'n jeugdige collega - een "jongbroekje" - op zijn ervaring en zette daarmee de onervaren opponent in de hoek, waar de theoretici belandden.

Die tijd is nog niet voorbij. Het legertje van daadmenssen, die met de theorie als boekjes - wijsheid hebben afgerekend houdt hardnekkig stand. En meent dat men alleen door ervaring, dus door de daad-beleving komt tot wijsheid. En het is deze wijsheid, die moet worden aangewend om praktische resultaten te kunnen boeken.

't Is duidelijk dat deze practicus-bij uitstek, naar hij meent, een eigen theorie hanteert, opgebouwd uit en door de ervaring van slechts één man. Die daardoor de fundering mist van de theorie, die put uit veler ervaring.

Zijn wij hiermee wat ver van huis geraakt?

Toch niet. Ons onderwerp voert ons tot het beoordelen van het leven van andere mensen, i.e. van hen die tot ons komen om steun. Wij gaan daarbij te rade met onze ervaring en terecht. Zoeken in een gesprek steun bij een ander. Trachten met diens oordeel, in woord en geschrift, ons eigen oordeel te zuiveren, te verrijken, op te bouwen.

Ligt er in het denken over ons eigen en anderer leven geen belangrijke stimulans voor ons verdere leven?

Is nihilisme niet vaak - of steeds - een gebrek aan nadenken, een tekort aan bezinningsmogelijkheden, door gebrek aan denkstof? Aan denkstof door gebrek aan ervaring, zeer zeker ook, maar evenzeer door armoe aan begrippen vastgelegd in en tot ons komende door het woord.

Het zich niet toegankelijk willen of kunnen stellen voor het geschreven of gesproken woord en daarmee een feitelijke ontkenning van het woord, betekent, zo gezien, een grote rem voor de gezonde ontplooiing van het menselijke in de mens.

Het is juist het woord, de taal, die de mens voert tot ongekende mogelijkheden, die hij in de daad concreet doet worden, gestalte verschaft.

Dat is een verheerlijking en van het woord en van de daad.

Heus, ik zou niet graag tot de arbeiders willen gaan en ze zeggen, dat ik de macht van het woord zo op de tweede plaats zet als menige zegswijze ons wil suggereren.

Wij wachten allen op de daad. Daarin vindt het woord zijn oplossing, zijn uitkomst. En dus zijn concretisering.

En daarom moet dat woord, in onze gedachtenwisseling, zo juist van pas zijn. Goed afgewogen worden.

"Niet maar wat kletsen, mannen". Zeg precies wat je bedoelt. En luister naar wat een ander te zeggen heeft. Komt het in onze ontmoeting met mensen niet heel veel, heel vaak daarop neer? Het zelf gebruikte woord en het beluisterde woord, beide wegen op een goudschaaltje! Daarvoor zijn wij nu juist mensen en geen dieren. Als wij humanisten iets te zeggen hebben, dan gaan, naar ik meen, deze eisen voorop.

Staande in het leven; te midden van welke medemenssen ook, nemen wij kennis van dat leven; van het daadleven ook van het gedachtenleven, en van het gevoelsleven.

Kennisnemende van wat de ander denkt, zegt en doet, vinden wij steun in eigen denken en doen. En trachten wij tot nieuwe daden te komen.

Theorie? Stellig. Maar benader de nihilist, de hulpvragende arbeider eens anders! Eis van hem direct daden op een ander, liefst hoger plan. - - -

Als velen, zeer velen, niet zullen of niet kunnen komen tot heel eenvoudige denkvormen, die wij als waar moeten erkennen, als deze mensen blijven steken in laag bij de grondse gesprekken, dan missen zij dan ook zelfs de geringste worsteling om te leven in de zin, die wij er aan hechten. Deze mens bouwt niet aan zich zelf. Er is geen denkracht, die rijker maakt, die op waarheid, schoonheid noch goedheid gericht is.

De kans is zeer gering, dat zo iemand komt tot de humane daad.

Raadsman D. Dijkstra.

-o-

NIEUWS UIT EN OM DE KAMPEN.

In de Peel liep de bevolking van kamp 't Zinkske zodanig terug, dat de overblijvende arbeiders naar kamp Ysselstijn over moesten gaan. Daardoor is in deze streek nu slechts één kamp bezet. Een reorganisatie van het kampbezoek was nodig. Raadsman v.d. Wulp verzorgt nu het kamp Ysselstijn en de Raadslieden Bos en Doets kwamen op non-actief.

Daarentegen kreeg Raadsman Peetoom er een kamp bij. Naast Slootdorp werd namelijk ook kamp de Terp weer voor oogstarbeiders geopend.

Zoals gebruikelijk in de zomerperiode liep de bevolking van de A.W.-kampen wat terug. Een aantal mensen vindt weer werk in de landbouw.

De kampen op Schouwen-Duiveland kregen echter weer een wat zwaardere bezetting.

-o-

UIT DE BELEVENISSEN VAN EEN RAADSMAN.

Warenhuis op stelten.-

Jammer, zoiets zal U nooit meemaken.

De rolprent waar U tevoren aan de kassa voor betaalt, loopt op tijd af zonder een schijn van kans dat er iets leuks gebeurt rondom de vertoning. Vroeger ja, dan knapte zo'n ding wel es af waardoor een moord in tweeën werd gespleten, en de "extra nummers" werden met een hoeraatje begroet als de tijd het nog toeliet. Tegenwoordig zijn we zó zeker dat alles op rolletjes gaat, er valt niets onverwachts meer te beleven. En wanneer het dan tóch nog eens gebeurt, dan schenkt zo'n avontuurtje van onvolmaaktheden een bron van plezier aan hen die het mogen meemaken. Onze cultuureentra blijven helaas van dit spannend genoegens verschoond.

Het gebeurde in een van onze arbeiderswoonoorden. Een speciale filmavond voor de zondagse overblijvers. De prima filmprojector met geluidsinstallatie is gereed voor de weergave van de film met bovenstaande zinvolle titel. Opeens bedenkt de operator dat het tweede deel van de film zich nog elders in het land bevindt. Wachten duurt te lang, de telefoon beveelt dat het ontbrekende deel met spoed moet worden gebracht per auto, en intussen draait het eerste deel zich het "Warenhuis" in.

Tot het einde van het eerste bedrijf. En dan: pauze, heel normaal. Maar héél lang. Dan maar enkele culturele filmpjes ter afwisseling. Tot ze op zijn, en het opnieuw pauze zal moeten zijn.

De filmoperator gaat naar buiten om te zien waar de auto met de stelten van het warenhuis blijft, en intussen meldt de telefoon dat het tweede deel op de punt van het eiland is aangekomen en daar moet worden weggehaald. Maar de filmoperator is zoek. Als hij argeloos terugkomt, moet hij terstond weer verdwijnen om het onmisbare slot te halen. En het publiek vermaakt zich intussen met muziek.

Laatste bedrijf. De operator is er, de film is er, en het draait naar de klok van middernacht. Wel of niet draaien? Draaien!, zeggen de kijkers in koor. Ja maar, eerst moet de film worden ingezet, en waar dit beslist nooit gebeurt, daar valt nu de trommel en slingert zich de staart van het "Warenhuis" als een hoop krullen over de vloer.

Zoiets is altijd het moment waarop het grootste leed op de meest ijselijke manier van kant dient te worden gemaakt. Hetgeen geschiedde. Langzaam, zéér langzaam wentelt zich het laatste loodje om de vingers van de operator om tenslotte op de spoel en in het toestel te verdwijnen ter uiteindelijke projectie.

Halfóón. Nachtvoorstelling, en slot.

Wat dacht U, tenslotte heeft ook onze filmoperator gelachen. Achteraf dan. En dat mag, want deze voorstelling met hindernissen is de uitzondering op de regel van de perfecte voorstellingen die hij de kamparbeiders bezorgt.

Jammer, maar zoiets zal U nooit meemaken!

DE GANG VAN ZAKEN OP DE RIJKSWERKPLAATS, II.

II. Onderzoek naar geschiktheid. .

De toelating tot de Rijkswerkplaatsen wordt door een geschiktheids-onderzoek voorafgegaan. Dit onderzoek beperkt zich tot het vaststellen van het algemeen intelligentie-niveau, zodat niet wordt aangegeven voor welk vak aanleg aanwezig is, doch voor welke groep van vakken.

In verband hiermede worden twee niveaux onderscheiden:

Niveau 1. omvat de z.g. grote beroepen, als machinebankwerken, draaien, constructie-bankwerken, electro-techniek, bouw-timmeren, betontimmeren, all-round-timmeren, natuursteen bewerken, kunststeen bewerken.

Niveau 2. omvat de kleinere beroepen, als metselen, stukadoren, schilderen, lassen.

Een gegadigde die voldoet aan de eisen gesteld voor niveau 1, kan zijn wensen te kennen geven tot opleiding in een der beroepen welke hiervoor werden gegeven onder 1 en ook onder 2.

Verklaring van geschiktheid voor groep twee opent de mogelijkheid tot keuze uit een der daaronder genoemde beroepen, derhalve niet uit de onder niveau 1 voorkomende vakken.

De meer of mindere geschiktheid voor een der beroepen timmeren evenals voor machine-bankwerken, draaien en constructie-bankwerken wordt door een selectie tijdens de scholing nader bepaald. Deze selectie ligt in handen van de directeur van de Rijkswerkplaats en wordt doorgevoerd op een wijze welke nog nader wordt omschreven.

III. De toelating tot de scholing.

Het oproepen van de geschikt bevonden gegadigden voor de scholing geschiedt door de Directeur van de Rijkswerkplaats. Nieuwe leerlingen worden door hem ontvangen. Tijdens een korte rondgang door de werkplaats en een daarop aansluitend prettig onderhoud worden zij door hem op de hoogte gebracht van alles wat een R.W.P.-er behoort te weten. Daarna ontvangt hij het z.g. hoofdelijk gereedschap, benevens een aantal penningen waarop het nodige algemeen gereedschap aan het magazijn kan worden geleend. Vervolgens wordt iedere leerling, nadat hij heeft kennis gemaakt met zijn werkmeester en de magazijnmeester, zijn plaats in de desbetreffende afdeling aangewezen. In het magazijn wordt een voor iedere nieuweling samengestelde map met door te werken opdrachten opgenomen.

IV. De scholing in de werkplaats.

De werkmeester, die de leerling nu overneemt, licht hem in omtrent de dagelijkse gang van zaken. Ook deze eerste bespreking wordt in prettige toon gehouden en moet de leerling ervan overtuigen, dat alles gericht is op de vakopleiding.

In dit stadium wordt door de nieuweling samen met de werkmeester aan het magazijn de eerste werkopdracht gehaald. De eventuele daarbij benodigde algemene gereedschappen worden (tegen penning) verstrekt en de "tijd van aanyang" door de magazijnmeester op de werkopdracht ingevuld. (Hier eindigt dus fase 1 volgens de B.K.T. instructie-methode. Bij het verdere verloop van de cursus zal deze fase niet meer zo uitvoerige toepassing behoeven).

Vervolgens wordt de eerste instructie gegeven aan de hand van de beschrijving (onderverdeeld in belangrijke stappen en kritieke punten), voorbeelden en tekeningen.

Eerst nadat de werkmeester de overtuiging heeft, dat de instructie geheel begrepen is, begint de leerling met de uitvoering van de opdracht. Gedurende het werken geeft de werkmeester geen aanwijzingen meer, tenzij de leerling erom vraagt. Er bestaat dus ruimschoots gelegenheid te bewijzen, dat de gegeven instructie werd begrepen.

a. Kwaliteits-beoordeling.

Elk gemaakt werkstuk wordt door de werkmeester op kwaliteit beoordeeld, nadat de leerling hem ervan heeft kennis gegeven, dat de opdracht naar zijn mening volledig werd uitgevoerd. Deze beoordeling geschiedt aan de hand van een beoordelingsstaat, welke daartoe speciaal voor elk werkstuk is ontworpen en op de werkopdracht afgedrukt. Alle elementen waarop het werk moet worden beoordeeld komen op deze staat voor. Bij de hier gevolgde methode wordt de normale prestatie gewaardeerd met 10; een betere kwaliteit doet het cijfer stijgen en voor kwalitatief minder goed werk wordt een lager cijfer gegeven.

De werkmeester beoordeelt ieder onderdeel en drukt zijn bevindingen uit in de cijferkolom achter ieder element. Hij stelt zich daarbij op het standpunt: "wanneer ik dit werkstuk zelf gemaakt had, hoe zou ik de uitvoering van het te beoordelen punt noemen, slecht, goed of zeer goed?"

Voor kwalificatie "slecht" wordt het cijfertje voorkomend in de plus-kolom doorgehaald; voor "goed" streept men de cijfers in elk der beide kolommen weg en bij "zeer goed" wordt het cijfer in de min-kolom doorgestreept.

Door sommering van de aldus niet-doorgestreepte cijfers in de beide kolommen met het grondcijfer 10 ontstaat het kwaliteitscijfer van het werkstuk. De meest voorkomende kwaliteitscijfers zijn 8, 9, 10, 11 en 12. Wordt voor een bepaald werkstuk een kwaliteitscijfer van 7 of minder behaald, dan moet dit werkstuk worden overgemaakt.

b. Beoordeling werktempo.

Elk gereedgekomen en beoordeeld werkstuk wordt door de cursist (tezamen met het geleende algemeen gereedschap) onder overlegging van het werkbriefje bij de magazijnmeester ingeleverd. Deze vult de "eind-tijd" op het werkbriefje in en geeft het werkbriefje (waarop "begin-tijd" wordt vermeld), plus materiaal en algemeen gereedschap (op penning) voor de volgende opdracht uit. De aldus ingevulde werkbriefjes van gereedgekomen werkstukken worden door de administratie verder uitgewerkt. Door vergelijking van de werktijd, welke voor het werkstuk is gegeven, met de werktijd,

die wordt berekend aan de hand van de ingevulde "begin" - en "eind-tijden" wordt het tempocijfer verkregen. Hierbij gaat men ervan uit, dat de normale (gegeven) werktijd = 100. Is de werkelijke (berekende tijd) lager dan de normale tijd, dan is het tempocijfer hoger; voor werkstukken, welke meer tijd vergden dan de normale tijd, wordt een tempocijfer van minder dan 100 bereikt.

Opgemerkt zij, dat elk werkstuk geheel afgewerkt moet worden, ook al wordt de normale tijd ver overschreden; ten dele gereedgekomen werkstukken worden nooit beoordeeld.

Vermenigvuldiging van kwaliteits- en tempocijfer geeft het prestatie-cijfer. Dit prestatiecijfer, dat uiteraard normaliter (10 x 100) 1000 zal zijn, biedt de basis voor toekenning van de prestatie-premie ad f. 2.50, waarvoor iedere deelnemer in aanmerking komt wiens over een week behaald gemiddeld prestatiecijfer 1000 of meer bedraagt.

Met betrekking tot het uitgeven van werkbriefjes o.a. voor een volgend werkstuk, zij het volgende opgemerkt:

Reeds werd gezegd, dat voor iedere nieuwe cursist aan de magazijnmeester een mapje werkbriefjes werd verstrekt. Zolang de voorraad in het mapje strekt, kan dus de magazijnmeester aan de leerling het volgende werkstuk uitgeven.

Wordt evenwel het laatst aanwezige werkbriefje uit zo'n mapje verstrekt, dan waarschuwt de magazijnmeester de directeur, die aan de hand van de tot dusverre geleverde prestaties een nieuwe bundel werkbriefjes in het mapje deponeert. (Hierover aanstonds meer).

c. Selectie tijdens de scholing.

Bij het analyseren van de diverse vakken is gebleken, dat meerdere vakken gelijksoortige delen bevatten. Zo moeten de machine-bankwerker, de draaier en de constructie-bankwerker voor een deel dezelfde vakkennis bezitten.

De delen, welke verschillende vakken gemeenschappelijk hebben, werden in de praktijkcursussen samengevoegd, waardoor de zogenaamde grondcursussen ontstonden, die we voor bankwerken en timmeren kennen. De leerling, die aan het eind van de grondcursus komt, moet vervolgen met een der gespecialiseerde cursussen.

Aan de hand van de tot dusver behaalde cijfers bepaalt de directeur in overleg met de werkmeester - rekening houdende met de wensen en ambities van de leerling - welke cursus dit zal zijn.

Niet alle cursussen kunnen na de bedoelde grondcursus worden gesplitst in gespecialiseerde cursussen. Vaak zien we, dat enkele beroepen na de grondcursus nog zoveel overeenkomst vertonen, dat de mogelijkheid om de opleiding naar een gemeenschappelijke cursus te vervolgen nog voortbestaat. In de metaalopleiding doet dit zich voor bij machine-bankwerken en draaien en in de bouwkunde bij allround- en bouw-timmeren.

De opleidingen in de laatstgenoemde vakken geven derhalve meer z.g. selectie-momenten.

Consequente doorvoering van de hier bedoelde wijze van gezamenlijk opleiden voor zoveel zulks mogelijk is, verlegt het definitief bepalen van de richting, welke de cursist moet inslaan; een voordeel is, dat de leerling zelf ondervindt welke richting hem het meest ligt. Het vergroot de kansen om de juiste man op de juiste plaats te krijgen. Een ander voordeel is, dat het selectie-proces op een voor de leerling niet onaangename wijze verloopt. Hij groeit als het ware naar "zijn" beroep toe en voelt zich op de aldus verkregen plaats thuis, niet alleen omdat het werk hem ligt, maar ook omdat hij de overtuiging heeft, aan het bereiken daarvan zelf te hebben medegewerkt.

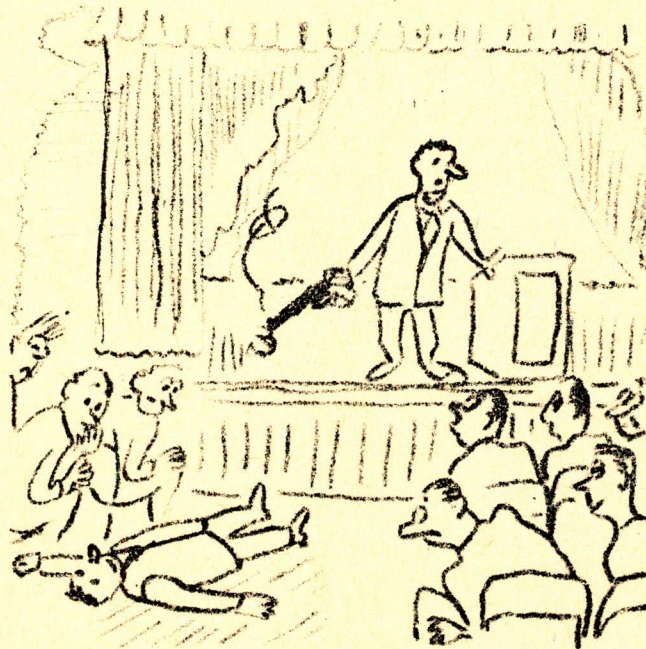
-0-

P I S T O O L - A R G U M E N T E N .

Op een der laatste H.B.-vergaderingen van het Humanistisch Verbond waren P.A. Pols, C.H. Schonk en D.d'Angremond uitgenodigd om iets te vertellen over de geestelijke verzorging.

Onze vriend Schonk vertelde van een zijner eerste bezoeken bij een aspirant-raadsman voor de arbeiderskampen, die op een gegeven moment tot Schonk zei: "jij maakt raadslieden met een pistool op hun borst gericht!"

Uit een Amerikaanse brochure knipten we onderstaand plaatje, waaruit we menen te mogen concluderen dat het pistool blijkbaar een geliefd wapen is.....

...."Are there any other questions?"